

Van: Ijsbrand Heijnis
Aan: werkgroep Akkrumer jol
Datum:02-01-2026

Geachte werkgroep. Ls.

Jullie ontvangen hierbij mijn reactie op het Artikel over de A-jollen in de Spiegel der Zeilvaart 10/ 49 jaargang Dec/ Jan '26.

Vooraf moet ik zeggen dat ik met veel genoeg kennis nam van de ambitie die uit het stuk blijkt. Bravo!

Mijn leeftijd is praktisch 85, dus hierbij bericht over een ver verleden.

Bij het onderwerp Bouwwijze mis ik zoals mijn A-jol gebouwd was, NI met een eikenvlak (en voor de rest als alle anderen.) .

Terug kijkende in mijn foto-albumpje trof ik nog een foto die in mijn betoog verder illustratief mag zijn. Zie de bijlage.

Mijn boot werd in de vijftiger jaren door mijn vader in Akkrum besteld, nadat de familie, op vaarvakantie, met onze toenmalige motorboot , in Friesland een A-jol had gehuurd. Dat was goed bevallen.

De boot werd besteld zonder kiel , scheg en roer. Mijn vader heeft er een zwaardkast in geplaatst . Voor een zwaard wat op een laag geplaatste pen draaide en dus opgehaald kon worden. (Geen steekzwaard dus)

Ook het opgehangen (en afneembare) roer had een op te trekken blad. De redenatie was dat transport van huis (winterberging) lopende naar de Arnhemse haven, op een kar, daarmee makkelijker zou zijn. Dat ging altijd goed. Ook vaarttechnisch had mijn vader eigen ideeën.

Het opklapbare roer , zonder scheg, liet de boot prachtig door de wind gaan. Klein nadeel was dat indien de boot gesleept werd de helmstok even vastgezet moest worden om gieren tegen te gaan.

In 1958 ben ik op vakantie voor het eerst naar Grouw gegaan. De woonwijk (aan bakboord) net voor aankomst bij het Pikmeer was toen nog weiland waar tenten mochten staan. Daar heb ik meerdere keren de boot op de oever getrokken en met de mast liggend met een afdekzeil er overheen overnacht op de oever. Droog , uit het water dus. Dat zou met een vaste kiel niet gekund hebben. Ik sliep op een luchtbed naast de zwaardkast; de boot was 4.03 m lang.

In de tijd waarover ik het heb was de Heerenzijlbrug er nog niet. Er lag daar nog een gronddam die de Terkaplester Poelen scheidde van het Sneekermeergebied.

In het Arnhemse heb ik nooit een A-jol aangetroffen, totdat de 2 dochters van een collega van mijn vader ook zo'n bootje kregen. Ik zeilde overwegend op de Rijn bovenstrooms van Arnhem, tot aan de Duitse grens .Net voor Tolkamer lag een grote zandwinning die had geleid tot een prachtig recreatie-gebied genaamd De Bijland.

De Bijland was een geliefd weekeind -doel om naar toe te zeilen. Het zeilen op rivieren heeft als voordeel dat je gewend raakt ook met stroming te varen. De foto

toont het bootje in een krib, bovenstrooms van de IJsselkop. Op die foto zie je het zwaard opgetrokken naast het liggende zeil. Ook is het roer met opgetrokken blad zichtbaar. De naam was Parvus , Latijn voor kleintje.

Alles bijeen brengt mij tot een suggestie : overweeg in geval er eventueel nog sprake zal zijn van nieuwbouw ook uitvoering als door mij aangegeven over een midzwaard en een roer met de mogelijkheid tot opklappen. Dat is ons in de familie namelijk zeer goed bevallen.

Met groet van IJsbrand Heijnis
voormalig eigenaar van de tjalk Luctor.

